

Mariana Slanská Klúz

CHCI TĚ ZPÁTKY,
I KDYŽ TĚ
ZTRATÍM

eroika

Mariana Slanská Klúz
Chci tě zpátky, i když tě ztratím

Eroika

Mariana Slanská Klúz

Chci tě zpátky, i když tě ztratím

Eroika

© Mariana Slanská, 2011

© Eroika, 2011

ISBN 978-80-87409-07-7

*Věnuji své mámě,
rodičům nemocných dětí,
mým milým afatikům,
a mým dětem*

*Stane se, že náš život uvízne ve slepé uličce.
Stane se, že se z nás stanou trosečníci.
Existuje mnoho druhů trosečnictví.
Tento příběh vypráví o jednom z nich.
O nacházení cesty zpět.*

„Táá... Vyduhuaáahueaaáieaáahotute... Táá... A týéééééééáhaáhaáha aeiatuúušprsíe,“ zní kolem mě a vede někam, kde by měl být sen...

„Ššmmmm, ššmmmm...“ naplňuje mě.

„Haaii aaohuaoa?!“

„Ššmmmm, ššmm...“

„Aahuuumaue...?“

Do očí mi vhrklo světlo.

...bylo ho tak strašně moc! Bylo ho plno, jako byl plný kbelík, s nímž nás naháněli o Velikonocích, když jsem stoupala na terasu domečku na dávné babiččino místo. V potupné odevzdanosti jsem čekala ostrý nápor vodního proudu, který měl vyjadřovat... Nevím co. Ve mně zavyl táhlým údivem nad labužnickým mlskáním kluků, kteří se mi jinak vyhýbali. Údiv se mísil s úžasem, jenž mě ochromil natolik, že jsem se nebránila chvále veškerého svého příbuzenstva. Bylo spokojené, že jsem ho nenechala v hanbě a uctila tradici, vydávajíc se polévání tekoucím ledem u chaloupky, která se choulila za mými zády. Mým zádům nezbyvalo než se nastavit zásahu provázenému paprsky sněhového prášení. Zavřela jsem oči: všichni byli pryč... „Ššmmmm, ššmm...“

Bílý leknín na hladině noci je Royal... Ššmmmm... ššmmmm... Vším proráží, vše zalévá hudba. Melodie jako pohlazení vtékají jedna do druhé. Kolébající sebe samy, vinou mě do své kolébky. To houpání do stran a nahoru a dolů... je ffaajnnnn.

„Šššmmmm...“ Natahuji se, i když nemám kam.

Přesto se octnu vně – v lahodění písni. Pozvolna se do ní nořím... rozpouštím se v ní: „Ššmmmm... ššmmmm, ššmmmm...“

Bílý leknín na hladině noci je Royal... a odvádí mě kamsi do obydlí snu, který sníme.

„Táák... Oaííaalyy... Áaa, aa, áaa, aa... A aae... Áaa, aa...“

„Šššmm, ššmm, ššmm, ššmm...“

„Aehee... Áaa, aa...“

„Ššmm, ššmm...“ Světla ubylo. Není tak ledové jako hroty

rampouchů kolem babiččiny střechy. Tam jsem čekávala, kdy už se špičákům, zahleděným do sebe, uráčí upustit třpytivou kuličku vábící barvami daleké a možná i nepostižitelné duhy. Za ní jsem se vydávala po letních bouřkách. Babička mě ale od pouti za duhou zrazovala. A tak jsem na sklonku zimy alespoň lapala otevřenou pusou malé třpytivé kuličky duhy do zásoby. Přímo, bez toho, abych se jich dotkla. Když opouštěly výslunné podstřeší, nechala jsem je klouzat krkem hladce a jemně, abych ty barvičky v nich nepomačkala a aby byly rázem ve mně. A nikdo mě od nich už nikdy neodstrčil... „Ššmmm, ššmm, ššmm...“

...je Royal...

Kuličky světla a tahy houslí, na rozdíl od vychrslého kýblu, nebolí. A nebolí jejich barvičky. Pouze se kutálejí v obloucích. Doprava. ...a doleva. ...a nade mě a dolů...

„Noo oaiaei... Taak... Oe oaaee, e?... Taak eee... Áa, aa, áa, aa...“

Šťouchance mačkají! Ššschchchch, šschchch... šťouchance, jimiž na sebe upozorňovali kluci, když nás přerozdělili do vyššího stupně školy. Vyměnili nám učitele i spolužáky, jako by jedna změna nestačila!

...na popotahování ramene. ...které neustává. „Ššschchch...“ táhne víc, než je snesitelné!

Ještě že tu jsou kuličky duhy; krouží kolem, vznášejí se jako plovoucí mýdlové bubliny. Žádné bezbarvé chudinky v lahvičce z krámu. Mám opravdové mydlinky, které mi babička rozdělává z rozpuštěného bílého mýdla. Má ho plnou krabici. Nastrouhané do lesklých šupinek je k nerozeznání od těch, které kryjí bříška rybek, když se zmítají jako trumfy lupu v klučích rukou. ...v jejich hmatech, které cítím na svém břiše.

Tisknu víčka. Cítím ránu do obličeje.

Chci duhové kuličky měkkosti bublinek; nic víc...

„Aaao... Aaooa...?“ dere se na mě.

A zahání klouzavou hebkost.

„Aauuaa? Aaaou... Toobyuesuoai?“ zalévá mě vlnobití. Noří se do mých bublin, rozráží je. Duhové kuličky se drobí... Trnu strachem, ať jim drobení nepomačká barvičky, kterých jsem se ani netkla. Nechávala jsem je klouzat a pouštět se dolů...

Nikdy jich nebylo tolik jako teď. Nikdy jsem necítila jejich

drsnost jako teď. Nikdy tolik netlačily... „Šschchch, šschchch, ššschchch...“

„Taak... Noo? Iiii?...“

Sevření v mém krku mačká barvičky. Vypuzuje z nich všechny sny duhy, i když jsem se v nich ještě nestačila octnout.

„Aauuaa...“ houká ledacos kolem a vytrhuje mě jeskynním světluškám, které mě vábí, zvou... „Ššch, šsch...“

Zvedám ruku... Nestrhává mě nic. Zůstávám: kulička čistounká jako z hrotu rampouchu mi nepadá do pusy; pokládá se na mou tvář. A sametově ji hladí...

Otvírám oči: ujímají se jich matné měkké linie, po nichž stékají duhové kuličky s chutí soli.

„Ššschchch, šschch...“

Bílý leknín na hladině noci je Royal.

V pohledu tůně, který tě má v moci, je Royal. ...který mě zvedá a drtí kuličky v krku... Kašlu a vznáším se: koráلكový chuchvalec mě samotné pluje na tazích houslí až ke stropu. Pod ním, ve svítící bublině, se třepetám: mladá, třicetiletá moderátorka populární talk show v naší přední televizi. Štěstím okroužkovaná – máma dvou nádherných dětí, vyztužená hrdostí na svého muže, který vedle úvazků v zahraničních agenturách s neodolatelným zanícením přednáší i na univerzitě. Čiší ze mě, jak jsem se vším srozuměná – v nádherné vile v nové, atraktivní čtvrti nad řekou. Které se ode mě nechce.

Řeka se mě drží, když jdu kolem. Voda v ní líně otálí; vesměs tak, jak otálejí lidé, které potkávám.

„Tak, aaooooaaae? Oooeeakesoabeosavie?“ Vlnobití zvuku plachtí v neduhově bílé, nesvětélkující linii.

Koukám do rohu u stropu na kompletní a nepomačkané zářící barvy, v nichž – jsem.

...já: *Bílý leknín na hladině noci...*

...tak pilná!

Všeho, čím jsem, jsem dosáhla vlastní pílí. Vůní, která mě objímá náručí mého muže.

„Aa... Tak!“

Tak jsem: ...krásná! Neochvějně se držím blankytného barvení. Nové vlnobití zvuku ale přináší štouchance. Přináší bolest v rameni.

Neduhové linie se kymácejí, strkají. Pídím se po klouzavých mydlinkách, ve kterých to nedrásá; vše se v nich vznášá

s klouzavou nadýchaností. Třpytí se jako odlesk paprsků na nitkách babího léta ve vrboví nad potokem, v němž se zachvívají bílá bříška, která to bolí, jako to bolí mě... Chci do barev nehybných větví v Jeskyni Svobody v Jasně, v jejímž „... pohledu tůně, který tě má v moci, je Royal...“

„Aa, aaa, aa, aaa... Tak...“

„Aauuaa...“

„Aooo Beuuu. Ooae můůjjj... Aai eem eee ooeaa, tak em peaa...“ saténový zvuk rozráží třpytivé měňavé světélkování nahore v koutě. U stropu, když to nejde výš, stojí a čeká plížící se saténově béžový ovál. Máma.

Spočinutí mých očí na jejích, prodchnutých vřídlem sametu, překvapuje: dosud jsem si nikdy neuvědomila útulnost naskládaných záhybů kolem jejích očí. Vějíř vlasů mě hladí závanem. ... žhaví se duhově barveným koutem nahore u stropu.

Já. Já! zachytávám se o něj.

„Áao, aauuka. Iiiiaoooviivaa. Iii...“

Já... Tak!

„Tak, áaaooo...“

Světélkující jas ke mně natahuje sametovou auru.

„Jako udeasa tak.“ Zoufale se upínám k hebkému sametu ve tvářích mámy...

„Áaano, Uuukaa. Tak!“ sametová její rty u mého ucha. „Ty aoo!“

Já! volám zpět, vytahujíc se k sobě – do zářivé skříňky v koutě.

„Tyii. V teii. Ty...“

Jsem v televizi. ...melu sebou, jak musím dovnitř, neboť jí jsem. ...ne děsný tlak pode mnou, na mně, vedle... Všude.

Odevšud odsud musím do sebe – pod světla, která hřejí, ale nepálí. Nebolí a nevězní mě hadičkami, pod nimiž vězí smrt.

Neumírám.

Kde se umírá, nestrká můj malý chlapeček s pusou nacpanou bramborovými lupínky k mým očím šustící pytlík. Kde se umírá, nepleská Mišíka přes ruku moje dceruška, která mi červenými šatičkami přispěchala udělat radost jako Karkulka v pohádce...

„Maika ee emoaoaaoyuta...“

...nenacházím sílu, ale to moje malá Karkulka nejspíš netuší.

Ostošest mele jazýčkem, za nímž pokulhávám. Nevnímám. Pouze slyším: vydává povely, poté se ke mně tulí... I Mišík ke mně přiléhá způsobem jemu vlastním, jak je jeho zvykem o sobotách a nedělích, kdy nás chodí probouzet do postele v ložnici.

Nás – kteří se k sobě tiskneme na malém obrázku a měkké rámě si mě vine k doteku obličeje zpevněného knírem.

Měkké rámě si mě vine k doteku béžového obličeje. Křehkost máminy tváře jsem nikdy doposud necítila. Takovou, že v člověku vyvolává pocit, že ji je nutné podepřít, aby držela. ...a vydržela.

Tulím se k ní.

„Jooamiii... poneaaeeoi... oení...“ k melodii. Neruší. Stojí. ...a stojí. Bez hnutí.

...zatímco tahají. Nohu. Ohýbají ji, sklápějí do strany... Stíny v bílém ji provázejí mdlým tónem v divném zvuku: „Tááá, ee aaz a uvo...“ koukají vlídně.

To se jim to kouká, když jejich prsty bolí mě. – U kolene, z vnitřní strany stehna. Drásání tísnivé, jako kdyby drtili i je, vhání poté stíny v bílém do mého ramene. Zvedají mi ruku.

Natahuji se k ní. Do kouta, k blikajícímu monitoru televize, kde pobývá to moje, které zamezuje vpádu protivné bolesti, v níž se pídím po bublinkách ve větru.

Tíha chrchlů ale proráží mým bokem. Napíná ho a on – všechen rozkašlaný – tuhne. Stáčí se, když se mu v drtícím sevření nedaří nadechnout, až se nadechnout nechci ani já sama.

Už nikdy více do drásání; nechci už nikdy dýchat!

Vlídné stíny mě nechávají.

Propadlá, upínám svůj zrak ke stropu pokoje, kde je mé místo a kde je mi dobře.

Kde si odpočinu...

Začíná znělka. Ohlašuje mě! Ještě zbývá pohled ke stojanu. Za objektiv, kde v šeru, jaké bývá kolem zdrojů světla, tuším obrys Ivovy hlavy. Má spokojený úsměv a málem otcovský výraz očí. V tom okamžiku se nadechnu. Naposled se zachvěju. Podruhé se nadechnu a vnořím se do okénka, přes něj rozehrávám sebe – jaká jsem, ať se děje co se děje. V tom, co je zrovna na programu. Stačí se nad tím jenom pozvolna zamýšlet. Po krůčcích, popořadě, pokaždé před tou předčasně se rýsující dojemnou pleškou. Před Ivovým zvedajícím se čelem se přemýšlí příjemně. Nemám zapotřebí se do něčeho nutit, natož pak do vstřícnosti, přívětivosti, nebo snad přístupu k divákům. Jak mě opouštěla moje snaha diváky

vést, křeč úsilí se ze mě vzdouvala a já začala cítit magičnost místa pod svýma nohama. Srostlo se mnou. Věděla jsem, že mám vyhráno. Překročila jsem čaru, která mění moderátora, jakých je spousta, na stálíci.

Jsem stálice!

Znělka u stropu pohasíná. Pouhý vteřinkový ponor...

A na ploše se objevuje – Martina! Ta, která váhu svého působení posadila do křiku a do tempa, při němž lidem ve štábu trhalo v uších i očích. Házela kolem sebe ručičkama a házela by málem i nožičkama, kdyby kapacita aktivity jejích nožiček nevyhořela někde jinde než před kamerou. Na mém místě moje kolegyně vyjíždí rameny vpřed, jako kdyby nabírala obrazovku boxerským hákem. Úsměvy z ní přímo stříkají a krupobití vodopádu slov se ostře zařezává do mých uší.

Bavíc sebe, mlátí svým bavením mě.

Uhýbám mu... Ale nemůžu se pohnout. Něco mi překáží.

Zkousím to opět. Zůstávám nakřivo ležet. Bez hnutí.

Zvedám hlavu. Koukám, jak mi noha visí přes zábradlí postele. To není dobré...

Když v pohádce visí noha z postele, zakletá princezna posílá synka, ať ji princi nadzvedne, aby ho nezačala brnět...

Zkousím nadzvednout tu svou. Nedaří se mi to.

Dívám se na sebe, jak ležím: v divné košilce pod bílým prostěradlem, zpod něhož vykukuje těžká masa, která se nehýbe – zakletá.

Ohlížím se: Třeba ta noha ani není moje?

V pokoji není nikdo jiný, komu by mohla patřit.

...kromě Martiny u stropu, která mele svoji horu křiku, jako kdyby ta noha vedle mě byla její. Přepadne mě strach, že spouště agresivity, která prší z televize, se povede ten odstrašující kousek a ona vypadne z monitoru až ke mně. Na postel, kterou obestírají bílé závěsy.

Za chvílku, zmožená hromadou Martininých řečí, usínám.

Když se probouzím, stojí u mě bílý stín, klidný a vlídný. Na něco se mě ptá. Prohlížím si ho...

Ukazuje na své rty. Pak se naklání. Osahává mi uši. Opět. Ztřeštěně cosi vypráví. Nebo se ptá?

Pokynu hlavou.

Prívětivost se usmívá.

Zřejmě mě zná?

Opět se ptá.

Kývnu. Znovu... Usmívám se té podivné hře.

Nenadále sevření u pánve však rázem uloupí veškeré mé úsměvy. Mračím se.

Běžový závan máminých vlasů se blíží, ale křeč ve mně naléhá. Bručení zezdola se řine mými ústy, přivolává vlnění bílých stínů, které mnou točí.

Pídím se po obrazovce televizoru nahoře u stropu. Stíny ji začlání, ale já na ní jsem stálice...

Sevření polevuje.

Běžový závan máminých vlasů pluje k vlídnému stínu, který se mě dál podivínsky vyptává.

Prohlížím si ho.

Bílý vlídný stín klade mezi sebe a mě úsměv. A staví před něj sklenici.

Mám žízeň.

Stín cosi povídá. Ještě jednou, krátce... Pokládá přede mě kytku. Mám snad svátek?

A pak místo ní mávne hřebenem, posléze tužkou... Nechápu hru, kterou se mnou hraje. Navíc si ani nevzpomínám, odkud mě zná.

Zvedá moji ruku.

Blíž k němu, na straně přímo u něj mám ještě druhou.

Ukážu ji. Leží mi na pokrývce...

Hnu s ní. Zkousím to znovu. Zůstává na místě. Divné. Jako zakletá.

Nade mnou se v lehkém náklonu objeví mámin běžový ovál ve vlasech.

Bez hnutí. Jako v rezignaci.

Nesnáším rezignaci; nikdy jsem ji neměla ráda. Nebýt jí, byl by táta naživu a důrazně by mi kladl na srdce, abych si hleděla – když tak – vyrovnání. A smíření. Ale rezignace ať se straním.

„Aaoiiaae...“ říká běžový ovál mojí mámy.

Matčiny vlasy se shýbají blíž ke mně: „Booouu, ovedaie...“

Prohlížím si ji: oči měkké, po jakých se mi stýskalo – jaké nebyvaly – na mě naléhají.

„Aaa mama ateaaje...“ hučí bílý stín s černou hlavou u závěsu.

Běžový ovál mámy se usmívá blízko, u mě, málem ve mně.

Souhlasím s úsměvem, který hřeje, a směju se rovněž.

„Bueeee aota a mama...“ přede bílý stín nahoře. Nechávám jej

být, jak to stínům nevadí, a kývu na souhlas, vesměs s běžovým oválem u mě.

Máma... volám. Zaráží mě, že to nedokážu vyslovit.

Popadám dech. Kašel, který strhává mé nitro, drásá v bocích i v zádech a chuchvalec, který ze mě vyletí, přistane přímo na mémě. Léká mě ta protivnost, ale ostrý nápor dechu opouští mé nitro a nově s sebou táhne krutosti příšerných bolestí...

Nadzvedávají mě a pokládají do šustění lechtající hadičky, která by rozesmála mého Mišíka s Karkulkou.

Nemám zdání, kde ti dva jsou, spolu s malým obrázkem, na němž jsme všichni. Byli tady? Nebo se pouze vznášeli v kolotoči plovoucích leknínů, který zrovna rozráží máma?

Naklání se ke mně; usmívá se.

Takhle se budu usmívat i já, jakmile si odpočinu. Můj dech si mě pomalu pouští k sobě. Zpřístupňuje se mi. Drásání ubývá.

Nahoře, v koutě u stropu, rozsvěcují moje místo. Čeká na mě.

Ivo v televizi zařídí, ať na mě počkají. Udělá pro to všechno.

A jakmile ustane drásání, udělám pro to všechno i já. ...vymáním se z nehybnosti.

A vše blízké se navrátí.

Když se ale u plenty zastaví známý stín s hlavou sevřenou dotmava natolik, že z ní vystupují pouze perleťové rty a ještě upjatost pohledu, hlazení mizí.

Nechci o něj být obrána. Ohlížím se po něm.

Rty pod upjatostí v pohledu promlouvají: „Uooo ane?“ Jako na rozhoupané vlně se ke mně přilévají zvuky.

Pohlédnu do běžové mámy naproti.

Ukazuje na bílý stín, který mi nabízí kartu s obrázkem.

Sáhnu k ní, ale karta se vzdaluje.

Vystouplé rty povídají. Jejich pohyby dorážejí na můj bok jako vítr na kymácející se loďku. Upjatý pohled směřuje ke kartě.

Všechno na plakátku znám: šroubovák i tužku, šálek, sirky a válec; čtverec i trojúhelník... Pojmenovávám je – prosté věci!

Upjatý pohled mluví dál – pomalu, krátce. ...nevím, co říká. A nevím ani, proč to dělá. Patrně mu není zřejmé, s kým má tu čest, třebaže mě asi zná. Vyobrazení na jejím plakátku jsou směšně triviální, zejména pro mě, absolventku designu, stálíci ve vlastní relaci v naší nejsledovanější televizi. Divím se mámě, že nevedla ten vlídný, bílý stín na protější straně postele do obrazu.

Znechuceně se odvracím od školáckých výtvorů. Přepadá mě děsná žízeň. Otáčím se k mámě, prosím o kapičku vody.

Klopí ke mně úsměv. Vzápětí jej zvedá za stínem, který se nade mě naklání.

Znovu šeptám, že chci pít. Světlo shora i z boku vystrnaňuje moji touhu po kapičce k naléhavým výšinám. Navíc mě začíná píchat v očích. Zmiňuji se o tom mámě. Pokynu, ať světlo zacloní.

Máma mi zvedá ruku, posléze ji s úsměvem klade na pokrývku.

Zkousím se otočit. Rozhlížím se po skleničce, ovšem prudké pálení v kyčli i v pravém rameni mě sráží na polštář.

Dej mi napít, maminko... tlačím ze sebe s pláčem na krajíčku.

Máma se jen usmívá, můj obličej se točí za stínem s vystoupilými rty.

Naslouchajíc narážení zvuků, jež mi nic neříkají, se propadám do polštáře. Opět obrátím oči k mámě.

Neměnný, nadnesený, naprosto necitelný úsměv v jejím obličejí probouzí proud mého ospalého vědomí.

Nadechnu se. Roztrpčeně namítám, že jsem už vyobrazené předměty viděla. Odvracím se, zdůrazňujíc, že nechápu, jak si se mnou tahle ženská v bílém může takhle zahrávat a žádat po mně pořád dokola to samé... Zaseknu se.

I máma se teď tváří divně. Cíví na paní naproti.

Celá o tom samém: neupíná se ke mně; upíná se k někomu jinému... Opět mě zrazuje!

Rozčíleně pohlédnu na karty. Napadá mě, zda po mně nechtějí, abych je upravila...? Snažím se objasnit, že zdokonalit něco takového dá daleko víc práce než nakreslit obrázky nové.

Moje máma na mě ani nepohlédne. Třeští oči na vlídný stín, na který se nemá co koukat.

Koukat by se měla na mě. Mně má naslouchat! Moje postel vrže pod horlivostí, s jakou matce sděluji, jak moc mě cosi rve u ramene. Proud ze mě zaplavuje všechen prostor kolem a nepřetržitý hlas – můj – odrážející se od bílých závěsů se vrací zpátky. Slyším. Naslouchám.

...nechápu.

Utichnu. V myslí si procházím vlastní výpověď.

...jíž nerozumím.

Jak ji poznávám i teď, přestože mě všechno bolí! Jak je mi známý ten tikavý úhyb před výtkou v jejím svědomí!

Opět udělala něco, za co jí je hanba – málem mě rozčílila. Rozčílila mě tak, že ani nevím, co jsem říkala.

Byla jí hanba – chovat se zrovna takhle a zrovna na takovém čistém místě. U postele s bílým povlečením, s bílými závěsy kolem, s vlídnými bílými stíny, z nichž vystupují klidné ruce a klidné rty a klidná upjatost v pohledu, který puká očekáváním.

I já jsem stavěná na očekávání: hraji barvami v koutě u stropu v prozářeném kvádru světla.

Tady dole na tomhleto místě jsou ovšem očekávání bílá. Všechno je bílé, jak to bývá snad jenom v nemocnicích...

A já jsem...

V nemocnici?

V okamžiku, kdy si uvědomuji, že místo, na kterém se nalézám, je nemocnice, si umiňuji, že se nebudu rozčilovat.

Nevím, jak to, že jsem zde. Víím jenom, že nebude na programu pátrat, jak jsem se tu octla. Na programu bude jít domů! Do mé vily ve čtvrti nad soutokem řek, kterou jsme si s mužem pořídili vlastní píli. Třebaže můj muž tady není se mnou. Ale zabývat se tím znamená ztrácet energii, která je vzácná.

Tu je třeba nastřádat pro Mišíka a Karkulku a pro hlavu rodiny, která nejspíš hlídá naše sídlo... Jež je nutné hlídat i teď, když jsem v nemocnici.

Nemocnici znám... Byla jsem v ní dvakrát a domů jsem si odnesla dva poklady. Teď neodnesu, leda...? Zkouším si vzpomenout. Rázem vylučuji možnost, že jsem v porodnici. Působím přece na důležitém místě v televizi.

Budu zde kvůli něčemu jinému. A nehledě na to – na programu je jít domů!

Ale ještě předtím si musím zatelefonovat.

Rozhlížím se kolem sebe: přes bílé závěsy, které povlávají u mojí postele, nespatřím nikoho. Jsem sama. U hlavy mi ovšem stojí malá skříňka, v níž by mohl být mobil, bez kterého se nehnu ani na krok. Nehnu se ani na krok bez dvou nabitých mobilů, mezi nimiž prohazuji svoji simku. Nepochybuji o tom, že jeden z nich funguje i teď. Natahuji ruku. Bolest, jež se hlásí odevšud, si dělá, co chce – otáčí mou ruku zpátky ke mně.

Nemyslím už na telefon, nemyslím na nic. Čekám, až bolest, která zasáhla už i mé rameno, kyčel i pánev, pomine.

A pak ať se objeví máma! S mobilem u sebe, či v mojí skříňce... Vloží mi ho do rukou. To by mi nemohla udělat, že by mě nechala bez něj.

Za malou chvíli skutečně přichází.

Dychtivě na ni volám, ať mi půjčí telefon.

Otálení, které z ní čiší, ještě víc změkčuje její běžovou barvu.

Zdůrazňuji, že si potřebuji zavolat. Nevysvětluji, co všechno si chci zařídit. Sama.

...Michala. Jsem v nemocnici, bylo by vhodné, aby se o mně manžel dozvěděl. A byl u mě.

Zmáčená krůpějemi potu přihlížím, jak máma usedá na židli vedle mé postele, kde by měl sedět on.

Bere mě za ruku. Nezměnila se. Počíná si naprosto jako ona – jako by ve mně teprve teď objevila dítě.

Povídám jí, že si chci zavolat do práce. O Michalovi mlčím. Chci ale slyšet Karkulku s Mišíkem. Potřebuji je.

Běžová pod tmavými vlasy přitaká. Rozumí tedy a – souhlasí?

Vyrvu svoji paži z máminy, chytím tu na protější straně, která, hladíc mě po rameni, naznačuje, ať klidně ležím.

Svíráám jí ruku. Koukám, jak její druhá krouží nade mnou a bílý, klidný stín vrtí hlavou. Poté paží pohne. Pomalu ji sune do strany. Přikyvuje, usmívá se.

Pod jejím úsměvem se mi přestává chtít plakat. Začínám rozumět jejímu posuňku: uchází se o můj souhlas s tím, že telefon nedostanu hned, teprve později.

Vlídná tmavovlasá paní v bílém pomíjí opětovný vzlyk, který rve mou hrud'. Otevírá tlustý modrý fascikl, ve kterém by mohla mít schovaný mobil.

Sleduji klid, s nímž vytahuje z fasciklu obrázek. Chudé a primitivní.

Nechávám paní, ať si řekne, abych jí je upravila.

...a za to ať mi dá můj telefon.

Vemlouvá se mi, ukazujíc obrázek. Tázavý úsměv v obličejí čeká.

Kývnu.

Měkce vlní obrázkem před mýma očima.

Říkám, že poznávám ručník; tudíž nechápu: oč jí jde...?

Obrázek mezi jejími prsty se ani nehne.

Opět vyslovuji pojem ručník.

Paní krátce promluví.

Nerozumím jí. Beru bídně provedený obrázek do ruky. Připouštím, že jí ho můžu vybarvit.

Neochvějnost tázavého úsměvu ženské nade mnou přestává být příjemná. Přivádí mě k rozčílení.

Dožadují se objasnění, co vlastně s tím ručníkem zamýšlí?

Její úsměv nepohasíná.

Není zřejmé, o co bílé paní jde. Ptám se už poněkolikáté, k čemu ručník? Zdůrazňuji to ještě jednou.

Náhle si uvědomuji, že v mámině přítomnosti mluvím česky. Pojmenuji obrázek slovensky.

Nehnutý úsměv značí, že to také není ono. Spěšně dodám: *Ein Handtuch!* Umím plyně německy i anglicky a pro jistotu doplňuji: *A towell.*

Skáču očima mezi úsměvy mámy i paní v bílém, které se nemění. Jejich strojenost vypadá rovněž jako naskicovaná, což ve mně budí přímo setrvačnickové řetězení, ve kterém chrlím další výrazy, které se k ubohé skice hodí: *A swab, a diaper, a face towell...*

Máma se mnou hovořila česky, ale když jsme se poté, co si její bratr přivezl domů nevěstu, přestěhovali na Slovensko, mluvím – přirozeně – i slovensky. Teď ovšem nevím, jakou řeč po mně chtějí? A – kde to vlastně jsem?

Ze zmatku mě vysvobozuje lehké mačkání, které se mi noří do dlaně. Známý, přívětivý stín v bílém s opětovným stiskem v mojí ruce cosi krátce řekne. A mluví dál.

Neslyším zaznít slova ručník, uterák, ein Handtuch či a towell... Slůvka, která se vlní nade mnou, znějí veskrze cize.

Cizí je mi vlastně i ona. V mžiku si uvědomuji, že bude cizinka.

Opět naslouchám proslovu, jemuž nerozumím. Odpoutávám se od paní s evropským obličejem a upřu pohled na mámu.

Naklání se ke mně. Z jejích rtů rovněž zaznívá divná směsice zvuků.

Rozhlížím se kolem sebe. Ve všech směrech naráží můj pohled na bílé závěsy. Uvázané na kovových tyčích, provázejí strop půl metru pod jeho úrovní. Na konci mé postele ústí tyče do trubky v barvě bílé, jako mají ony. I tlustší trubky vrhají dolů dvě plenty, které se zrovna teď v půlce rozevírají, a šterbina mezi nimi ke mně pouští víc světa, než je poblíž mě. V dálce toho neblízkého, většího, rovněž bílého obzoru zahlédnu postel, která je prázdná.

Náhle se mně přestává zamlouvat, kde jsem. Nad mým polštářem visí infuzní souprava. Zaostřuji pohled na láhev. Pokouším se

přečíst název léku, který vtéká do mého předloktí. Seskupení křivek černé a modré barvy na nálepce mi však nedává žádný smysl. Za očima v mojí hlavě mně začne pohupovat a nápisy na láhvi mi připadají jako obrazce čínského, japonského, arabského, či snad hebrejského písma... Vesměs jazyků, které neovládám.

Jsem v nemocnici – v cizí zemi...? Náhle si uvědomuji naléhavé přání: ať má tato země slušnou úroveň zdravotnictví.

Tázavě pohlédnu na mámu.

Konečně se její úsměv proměňuje. Jen co se na ni ale podívám pozorněji, zjišťuji, že linie jejích rtů se zase tak moc nezměnila. Máma hovoří, podivně, cize. Nesrozumitelně.

Tohle by mi dělat nemusela: schválně ještě v situaci, kdy mě zdržuje moje vlastní ruka i noha, která zabírá na posteli vedle mě nehorázně mnoho místa a ve všem mi překáží. V takové situaci vlastní matka své dceři něco takového dělat nemá!

Vyrvu ruku z dlaně tmavovlásky a bez ohledu na ni všechno matce povídám. V rozčilení, do něhož mě uvrhla, mi rameno cuká do strany. Jak se ho pokouším srovnat, narážím vši silou do obličeje vlídné paní.

Vyleká mě to. Rychle se snažím omluvit. Víím, co se sluší. Objasňuji, jak prapodivně mě ruka zradila; já jí nechtěla ušetřit pohlevek!

Náhle mě však opouští síla. Bezmocně přihlížím, jak si ženy nad mojí postelí vyměňují toky rozdrcených zvukových seskupení.

Tiše jim naslouchám. Ať se snažím jakkoliv, nerozumím jim. Po chvílce je nechávám být.

Teprve když mě jejich hovor přestane bavit, otáčím se k mámě, která vždycky mluvívala pouze česky. Neměla jsem tušení, jak přišla k jinému jazyku.

Přerušuji ji.

Vážně na mě hledí. Hned nato se zlehka usměje a bere mě za ruku. Její úsměv mi náhle připadá jako šílená grimasa a popadá mě strach, jakému podléhá dítě, když něco provede.

Máma pokládá svou dlaň na můj obličej. Jako dítěti! I když je mi přes třicet. ...a sama mám dvě děti a manžela.

Poté upře zrak na paní v bílém. Nechává mě být. Naslouchá pouze podivnému vyprávění cizí ženy.

A mluví. Znovu mě bodře pobízí, jako malou.

Přechází mě chuť snášet její přiblblý úsměv. Nestojím už ani

o její hlazení, které je na místě, když je vše bez hnutí; když je ruka jako povadlá, jak se praví v textech, které člověk čte, když je sám jako povadlý...

Já ne; povadlá jsem nikdy nebyla a nebudu! ...třebaže mě bolí celé tělo. Musí se o tom dozvědět Michal. Patří k němu, a když bolí mě, bolí i jeho!

Nerozumím tomu, že můj manžel tady není; že nejsme spolu...
Najednou mi svitne.

Podívám se na mámu: něco takového by ona nepřipustila. Nikdy se přes to nedokázala přenést.

Pozoruju ji, jak si vyměňuje šifrovaná slova s paní naproti, a všechno mi začíná být jasné: povedlo se jí to.

Unesla mě!

Provedla, co se jí nepodařilo tenkrát...

...když jsem se v to podivné léto vrátila z prázdninových toulek pořádaných mladým docentem, jemuž zrovna končil studijní pobyt ve Finsku. Kouzlo pověstné severské průzračnosti si nás tenkrát naprosto podmanilo, a já se nikterak nesnažila ho ze sebe setřást. Zvláště když tehdejší průzračnost v sobě halila tušení, které si to rozdávalo se stoprocentní jistotou mé kamarádky: Tereza netušila, jí bylo hned jasné, že mladý docent se nadobro zřekl svého skandinávského snu a vyprázdněné místo ve svém srdci zaplnil – mnou. Terezino tvrzení mě dojalo. O místo v jeho srdci usilovala přece ona. Mě pouze zaskočil způsob, jakým se rozhodla jistit děkanský termín, který na ni po nezdaru u důležité postupové zkoušky čekal. Když mě začala zapřísahávat, ať ji nezklamou a jsem k dispozici veškerým jejím studijním cílům, cítila jsem mravenčení v zádech.

...stejně zrovna brní v chodidle přežené nohy, která mě tlačí stranou.

Tenkrát mě máma opravdu unesla. Nestalo se to jako teď. Neunesla mě tajně. Neumístila mě v nemocnici, nepouštěla do mě kapačky s bůhvíjakými roztoky. Pamatuji si, jak zrovna tato skutečnost tátu mátna a jak se k ní opakovaně vracel.

Proto je teď matka důslednější. Skutečně: čím víc se rozhlížím kolem, tím víc se utvrzuji v závěru, že tentokrát v nemocnici jsem.

Přes přivřená víčka pozoruji, jak se o mně moje matka domlouvá v šifrách, kterým nerozumím.

Rozumím pouze tomu, že nade mnou visí kapačka. Lijí do mě omamnou látku. Jejím působením mi vymývají mozek, abych si už nikdy nevzpomněla na Michala. A na Mišíka s Karkulkou, kteří mě navštívili...

Anebo možná ne, když tady postrádám tu milou fotografii...

Jsem zmatená. Nevím, na co si opravdu vzpomínám a co mám připsat na vrub halucinacím, které mi způsobuje směs v kapačce. Navzdory zmatenosti spolehlivě vím, že musím zabránit tomu, aby do mě cokoliv pouštěli.

Zpod víček sleduji, že jsou obě ženy u mé postele zabrány do divného hovoru. Nikdo kromě nich poblíž není.

Nechávám ty dvě být a nepozorovaně sunu rukou. Třeba bude stačit, když ji posunu co nejdál od stojanu a jehla z mého předloktí vyklouzne... Moje ruka se nechce pohnout. Vháním do ní víc a víc síly. Opatrně, abych nepřevrhla stojan s infuzí, přidám na intenzitě. Ruka zůstává pořád na svém místě. Náhle mi svitne, že mě máma asi nechala připoutat. Proto mi pravé rameno brní bolestí. Krátce si pravici prohlížím. Zaháním lítost, která by se v této chvíli nezmohla na nic, leda přivolat ostražitost obou žen. Nenápadně zkouším, jak je volná druhá ruka. Pod sklopenými víčky vidím, že pokrývka nad jejími prsty se vlní. Za ni tedy připoutána nejsem.

Nezdržuji se jásosem nad touto skutečností. Sunu ruku soustředěně, pomalu, přes levý bok a břicho doprava. Pod příkrývkou nacházím palec pravice. Zlehka kloužu po předloktí směrem nahoru. Nahmatávám jehlu. Zatáhnu za ni. Trhnu rázně... Povedlo se – mám ji!

Spokojeně se kouknu na ženské a strkám levici – svého zachránce – zpátky pod pokrývku. Pod ni upouštím jehlu s hadičkou a ruku vracím na její místo.

Když spočívá bezpečně po mém levém boku, pevně přivírám víčka.

Záleží na tom, aby bylo na první pohled zjevné, že všechno je, jak bylo, a já jsem mimo jakékoliv dění.

Netrvá dlouho, a přes štěrbiny pod víčky pozoruji, že se obličej obou žen počínají mračit. Roztrpčeně se pouštějí do prohlížení mojí postele. Máma krátce nato odhrne pokrývku.

Pořád ležím mimo veškeré dění, nicméně cítím, že máma sahá

po mém zachránici. Zvedá moji levačku a vlídná paní v dlani, která mě zachránila, obnažuje jehlu s hadičkou. Překvapením trnu. Nerozumím, jak to, že nalézají hadičku v mojí ruce, když jsem ji pod příkrývkou upustila a ruku jsem vrátila na místo?

Pozorujíc levou paži, umiňuji si přesvědčit ženy o tom, že jsem jehlu v ruce neměla. Je nesmírně důležité ujistit je o tom. V opačném případě se mi stěží podaří zabránit tomu, aby mi vymyly mozek do té míry, že zapomenu na to, kdo jsem, odkud jsem. ...a kam patřím: ke svému muži a ke Karkulce s Mišíkem, kteří tady byli...

Nebo máma se mnou unesla i je? A drží je na nějakém tajném místě, dokud mě neuklidní?

Obracím se k ní, rozzlobeně na ni křičím.

Odvrací se ode mě... Odchází.

K mé posteli přibíhá houf bílých stínů. Hbitě mi nadzvedávají nohu. Něco v ní mě ostře píchne.

Nad temenem mojí hlavy se zatahuje vláčný závoj. Tíží má víčka, halí mě do letargie.

Bílý leknín na hladině noci je Royal... v tazích houslí a vůně, která mě ovíjí náručí mého muže.

Barevné bublinky stojí opodál. Čekají, až se k nim připojím, nebo jim dám znamení a připojí se ony ke mně? Jsou připraveny podebrat mě, nadnést v to nadzemí, ve kterém jsou věci vidět dostatečně z povzdálí a z nadhledu; z jakéhosi úsměvna, které zahřívá závěsy bělobou. Běloba klouže jako vodopád. „Taak! Ooiite, iiiiiiio...?“ uhodí mě přímo do obličeje. Rozráží bublinku – největší, nejkrásnější, která se přisouvá blíž ...do své zářivě duhové běloby. Obaluje mě sebou – tím nejměkčím a nejbarevnějším snem, v němž jsem si pakovala batůžek a po vzoru Honzika z pohádky se vypravovala na pouť k bráně duhy...

Rychle se vzpamatuji.

Obracím se. Spěchám.

...uvědomit si, kde jsem a co se kolem mě děje...

Jsem unesená a ze všech sil vzdoruji magii třpytu i barevnosti, magii lehoučka. Urputně se soustředím na jedinou skutečnost: že jsem unesená někde daleko, kde to neznám, kde to však musím zvládnout za sebe, za děti i za svého muže...

Procitám. Neotevírám oči. Naslouchám.

Zvuky, které jsou slyšet, přicházejí z dálky. Ticho poblíž nenasvědčuje tomu, že by u mě někdo byl. Pomalu nadzvednu víčka:

kolem opravdu povívají bílé pleny. Chvějí se na hliníkových tyčích a nic víc. Na konci postele u mé hlavy stojí malá skříňka, které se říká noční stolek. Zrovna takovou si pamatuji ze svých dvou pobytů v nemocnici.

Při vzpomínce na chvíli, kdy k mé hlavě na nemocničním polštáři položili uzlíček k nakojení, se automaticky pohnu.

Prudká bolest, která se ohlašuje v rameni, za něž jsem připoutaná, mě ochromí.

Čekám, až pomine. Pak posunu hlavu po polštáři.

Prázdnost na něm mi skýtá výhled na noční stolek. Hned mě napadá, že ze všeho nejdřív musím prozkoumat jeho zásuvku. Je jako stvořená k tomu, aby v ní ležel mobilní telefon.

Nadzvedávám hlavu a natahuju ruku ke skříňce. Nehýbe se. Zkusím to ještě jednou. Prudce mě zasáhne bodavá bolest.

Čekám, jak dlouho budu muset to bodání snášet.

Já snesu všechno! Skutečnost, že jsem sama a máma není na blízku, mě popohání. Vím, že taková příležitost je vzácná...

Znovu se otáčím a k zásuvce nočního stolku natahuji ruku levou. V okamžiku, kdy se držím šuplete, doufám, že je pevné jako ze železa a unese tah mých prstů, vyztužených spoustou mžiků, které se zapalují před mýma očima. Tahám za zásuvku. Cítím, jak se posouvá. Celým svým tělem eviduji, jak se vysunuje a přibližuje ke mně. Potom klesá dolů.

Rychle se jí snažím zachytit; přidržet, ať nedělá rámus a nepoutá pozornost na moje volání...

Nekřičím, jde to ze mě samo, jako to samo křikne, když se člověk odpoutává od země, ztrácí podporu a vzlétne...

Odpoutaná od podpory padám, držíc se zásuvky od skříňky, která se vysvobozuje ze sevření svého pouzdového kvádru. Seseďá se mnou na dno s příšerným nárazem kovu na kov, při němž se vše rozlétá do letu bublinek malých a třpytivých, které se nejdřív rozprchnou, aby udělaly místo – prázdnou.

Když ale bublinky zjistí, že do prázdnosti se nehrne nic, snášejí se zpět, plnice prázdnost sebou, svou barvitou měkkostí...

...kterou tak potřebuji, jak je v mém nitru všechno jakoby promáčkklé. Celé moje tělo v bílé posteli, celá moje hlava.

Sáhnu si na ni. Nahoře nahmatám měkkou hromadu jakési tkáně.

Uklidňuje mě, jak o mě pečují. Ošetřili mi i místo, kde jsem se uhodila.

Vzpomínám si, že jsem pátrala po mobilu. Spadla jsem z postele a narazila si hlavu. Bříšky prstů, které kopírují její povrch, cítím, že ji mám oteklou. Ale myslí mi to. A všechno si pamatuji. S naprostou přesností si vzpomínám, že se mi nepodařilo dostat se k telefonu.

A vzpomínám si i na to, že mě moje máma unesla.

A možná že i děti? Drží nás stranou, daleko od Michala, když nás ještě nenašel.

I přes kapačky, které do mě pouští, si všechno uvědomuji a cítím nesmírnou sílu svého odhodlání, že své blízké najdu. Nemám pochyb o tom, že na nějaký telefon narazím a zavolám svému muži.

Můj manžel bude ihned v obraze; porozumí všemu, jako mi rozuměl od prvního setkání. Tehdy jsem se postavila mámině umíněnosti, která na mě už nestačila.

...když mi tehdy Tereza tvrdila, že se do mě mladý docent zamiloval.

Já se jejímu tvrzení bránila. Ovšem tušení, které se ve mně líhlo v průzračnosti skandinávského jasu, přidělávalo světlo plavé vlasy docenta Michala všem mužům, které jsem zahlédla. Neznámým očím stlalo stín zpod jeho řas, posuňkům vkládalo pečet jeho gestikulace. Uhoupaná chvěním všech těch jevů, přestávala jsem se děsit odpovědnosti za Terezinu budoucnost: „Chápej, Michalovi hrozí střet zájmů. Jako učitel ti nesmí dát najevo víc, než projevil...“ dodávala mi odvahy. Náš výlet byl ovšem u konce. A já, rozechvělá svým tušením, zrazovaná jejím manévrováním, ale i odhodlaná nepřijít o naše letité přátelství, jsem jí nakonec slíbila, že ji v září do školy na zkoušku doprovodím.

Jakmile se ale vlak, navracející mě zpátky domů, vynořil z tunelu, planina mého domovského ráje rozevřela vlídnost svých dlaní, a já prohlédla. Příklad kamarádce pozbyl jakéhokoliv nekalého smyslu.

Zem, na kterou jsem skočila z vagonu, se mě ujala s měkkostí, která člověka zalije bezpečím klidu. Její nepatrné zavlnění se pod mým skokem ze mě setřásl veškeré nesmyslně se stahující mraky, jejichž okraje sahaly k dálkám, ze kterých jsem se vracela.

Nevycházela jsem tehdy z údivu, když se na mě máma hned první týden po mém návratu z dvouměsíčních cest obrátila

s návrhem, abychom si ještě vyjeli k moři. Zrovna jsme se i s tátou vraceli z procházky severními hřebeny Ďumbieru a Chopku. Nohy jsem měla ochozené stezkami, s nimiž jsem byla přímo srostlá.

Seděli jsme poblíž vchodu do Demänovské jeskyně svobody. Klokotavý zvuk horského potůčku svlažoval uchozené smysly, přímo na dotek nohou připlavoval úchvatně známou scenérii, a já – stejně jako před dvěma měsíci či před rokem – pozorovala výčnělek půvabné skály. Ulevilo se mi, když jsem viděla, že se pořád vrhá do rokle, nadnášejíc se přitom jako letící pták.

Netoužila jsem po moři.

Už už jsem se mínila vymluvit na slib, který jsem dala Tereze. Pohled na tátův obličej mě však zadržel. Svěšené obočí sráželo celou jeho tvář dolů a čerstvá rýha nové vrásky mi náhle připomněla pytlíček s dotazy, který jsem si uvázala, když zvěsti ohledně rezignace prezidenta dorazily i k Malé mořské víle.

Seděli jsme u ní a ostře posazené střechy Beneluxu vykreslovaly varianty směrů, kterými bychom naši domovinu rádi vyrvali z šedi železné opony, již jsme před dvěma léty povalili. U proslulé hrdinky Hanse Christiana Andersena jsme byli hrdinové... v odstraňování nesnášenlivosti mezi lidmi, v bourání hranic. My, studenti z Ostbloku, jsme byli aktéři spojování Evropy. A jak se od hrdinů čeká, zpráva o tom, že jsme bez prezidenta, celou naši výpravu uvedla do střehu. Naše republika tam v dáli vypadala jako sirotek, a my jsme nemohli uvěřit tomu, že ho budou trhat. Až na dva kluky, kterým by nevadilo, kdyby se stát rozpůlil, všech dvacet lidí v naší výpravě si jednoduše nepřipouštělo, že by něco takového bylo možné v době, kdy se k nám zrovna vrátila moc rozhodovat o sobě samých.

Přesto na mě zvěsti z domova vršily přívaly osamění; místy až opuštění, které se rozptýlily teprve tehdy, když jsem po svém návratu domů zjistila, že náměstí na Slovensku jsou klidná a do odtržení od Čech se lidé nijak nehrnou. Navzdory tomu se můj batůžek s nevyjasněnými dotazy nadouval. Čekal na tátovo uvolnění. Číhal jenom na vhodnou chvíli.

Pod jasenskodolinskou skálou, vypínající se jako hlava letícího ptáka vstříc novému vroubku v tátově obličejí, jsem si ovšem ten pytlíček dotazů zapakovala pevněji a šňůrku na něm jsem zatáhla podruhé. A podruhé jsem pocítila zvláštní příval opuštěnosti. Zaskočil mě víc než osamělost u Malé mořské víly.

Bez jakéhokoliv vzepětí jsem do sebe nechala pouštět tátův ztrhaný obličej. Z vyprahlosti, která v to srpnové odpoledne protékala jeho očima, přímo křičela uštvanost bezmoci, před níž se můj otec ze všech sil snažil chránit i své němé svěření.

Ona uštvaná bezmoc v tátově obličejí mě tehdy přiměla k tomu, že jsem s cestou k moři souhlasila.

Nemusela jsem přemýšlet, jak Tereze vysvětlit, proč jí budu k dispozici teprve v polovině září. Na pohlednici, kterou jsem nečekaně obdržela, mi kamarádka oznámila, že si už do Bratislavy zajela. A v jediné větě psala, že se jí už podařilo zmínit se před Michalem o tom, že potřebuje konzultaci.

Chlácholic sama sebe, že po mém návratu bude situace alespoň trošičku načatá, nenamítala jsem, když máma zamluvila last minute. Nikdo z nás nepředpokládal, že v lesích, které táta spravoval, vypukne požár.

Teprve v tom okamžiku na mě padla tíha Tereziny záhadné zmínky o Michalovi. Hned jsem se nachystala do Bratislavy, abych si udělala jasno v tom, co mě od návratu ze Skandinávie nenechávalo v klidu.

Mojí mámě ovšem tátovy neodkladné starosti nezkřížily plány ani na okamžik. Šmahem smetla mou námitku, že bychom ho neměly nechat ve svízelné situaci samotného. Z příprav na cestu neslevila.

A odvezla mě na ni bez něj.

Ujeli jsme dva tisíce kilometrů bez toho, abych chápala, že jsem od domova tak daleko, a chápala – proč.

Nechci na to všechno myslet! Nechci si to vybavovat zrovna teď, kdy jsem se zničehonic ocitla připoutaná k posteli mezi bílými závěsy, které ve mně budí děs. Nesmím však myslet ani na něj. Musím se soustředit na to, jak být v klidu. Musím vypadat, že jsem v klidu. Předvést ho.

S klidem si ohmatávám hlavu. Procházím po ní prsty. Nebojí mě ona ani prsty. Bodejt', co to je jeden pád...? Co pádů na hlavu už bylo!

Ze sítky, natažené přes obvaz na mých vlasech, které nemůžu uchopit prsty, sundávají mou ruku. Dlaní nahmatám manžetu od rukávu na blůze mámy. Připadá mi, že je dobře, že je tady, že není jinde – zvláště u mých dětí.

Držím se blůzy, kterou si vybavuji, což je rovněž výborné. Všechny moje vzpomínky potvrzují, že mi to myslí bezchybně.

Nepochybuji o tom, že to pochopí i máma. Představuji si, jaké starosti jí to ještě nadělá. Opravdové, ne ty, do kterých se nutí teď, když se na mě kouká ze svých četných skladů pod očima, které pozbyly svého sametového nádechu.

Uvědomuji si, že budu potřebovat hodně síly a energie, abych se od ní vymanila. Budu se muset vyzbrojit kuráží, vedle níž si máma přestane troufat.

Můj manžel se její troufalosti odmítl vystavovat. To jenom já neměla tolik sil, abych s ní definitivně zatočila.

Doteď.

Pevně se rozhoduji, že teď už s mámou nebudu mít slitování.

Budu dělat všechno, abych na ni měla sílu...

Ze šifrovaných zvuků bílých stínů nad sebou moc moudrá nejsem. Jen si domýšlím, k čemu mě pobízejí, a ačkoli se mi nedaří strefit se pokaždé do jejich záměru, hlídám si, v jakém směru mi zvedají a vytáčejí nohu, která následkem připoutání dočista zeslábla. Sleduji také, jak stíny krouží s mojí rukou.

Poté se místo u mé postele uvolňuje pro vlídnou paní s třpytivou perletí na vystouplých rtech. Pohled, který ke mně sklání, je upjatý.

Moje máma ji s obdivnou bázní pobízí.

Pozoruji obličej cizinky, který ani trošičku nepřipomíná mámi-nu spolužačku Blaženku z florentského paláce uprostřed parku, se kterou jsem měla čest v to překotné léto. Neměla by mi tedy nahánět strach.

Dívám se, jak otevírá fascikl, na kterém se vine nápis. Zkousím ho luštit. Záhy pochopím, že divné klíčky různorodých linií prostě nedokážu přečíst.

Paní v bílém předvádí další obrázek. Krouží rukou před ním, chlubic se chalupou pod stromem. Koukám na auto, u něhož si rodinka užívá piknik. Děti na obrázku pouštějí draka a hrají si s loďčkou na břehu jezera. Nafouklý vítr unáší lehounkou plachetnici do dálky. I přes romantickou ideu vyznívá výkres surově. Bylo by na něm co dodělávat. Znamá paní se však usmívá.

Nechápu, jak může někomu tahle bezduchá skica vyloudit na tváři úsměv, ale nehodlám jí to vykládat.

Ale ona jako by se dožadovala mého názoru, přímo mě vybízí, abych jí ho sdělila.

Pohlédnu na mámu. Jí jsem už dávno odvykla vyprávět, co si myslím o čemkoliv.

Najednou mě napadá: proč ne? Zrovna takovouhle radost bych si mohla v téhle šíleně neskutečné situaci dopřát, alespoň tu...

Nestačím domýšlet následky a chrlím ze sebe výhrady. S požitkem vychutnávám triumf, s nímž obě spiklenky usazují.

Dámy u mojí postele zcela oněmí. Dívají se na mě povadle, z mámy jako by unikla duše.

Dočkala jsem se tedy zadostiučinění, které ani zdaleka není konečným zúčtováním se vším, co od ní musím snést!

I takovéhle nepatrné *navrch*, které při hodnocení kreseb nad oběma ženami mám, se v mé situaci velmi hodí. Kritizuji grafický výtvar, poukazují na nevhodný úhel vyobrazení jezerních vln i směr, v němž se plachetnice naklání. „...tepotera tave, tepotera leto, taoveodake, jisovuto-o-nule tepo...“ zaslechnu se.

...poslouchám sama sebe. V uších mi doznívají moje vlastní slova.

Plachta na člunu... „Tepotera le...“ třepetá se ze mě. Divná slátanina, která se mi chvěje u pusy, mě zaráží. Sahám si rukou ke rtům: cítím je! Vsunu prsty do pusy. Prohmatávám jazyk: ...i ten je můj... Vyplazuji ho, napínám, otáčím do strany a pak na druhou... Olizuju si jím rty. Hýbe se – je v naprostém pořádku! Tak.

Tak...?

V tom okamžiku na mě dopadá strašlivá únava.

Hlava, která se pozvedla, jak vycházela vstříc zkoumajícím prstům, mi padá na polštář. Zmoženě se ukládám do klidu. Klid je v pořádku.

Ať je v pořádku! Všechno bude v pořádku. Přivírám víčka.

Nedbám na dvě ženy u mé postele, a ony – kupodivu – respektují, jak mě ta děsná únava zmohla. Vzdalují se.

Po chvilce otevírám oči. Pozoruji všechno, co mě obklopuje. Nahoře nad závěsy vidím malé okénko. Nade mnou se prostírá poklidný strop. Za mou hlavou stojí rozložitý přístroj s hadičkami. Na druhé straně postele nacházím známou skříňku se sklenicí a láhví vody vedle ní. Všechno rozeznávám. Víím, k čemu co slouží.

Nezbláznila jsem se tedy. Neztratila jsem, co jsem získala. Také že jsem odmalinka dala na ty, kteří mi kladli na srdce: „Co se naučíš, to bude tvoje největší bohatství, které ti nikdo nevezme.“

Z polštáře, na kterém spočívá moje bolavá hlava, přihlížím jasu u stropu, v němž jsem: celá bohatá... Všim, co jsem vlastní pílí nabyla a co mi tedy nemůže nikdo vzít – jak mi všichni odmala a jak mi to i teď dává pocítit Ivo. ...milý, který umí být nablízku dřív, než člověka popadne tíseň.

I v tomto okamžiku se Ivova hlava zjevuje nad kyticí žlutých růží.

Vedle něj se ohání Martina. Tiše brázdí rukama, jako kdyby se snažila odsunout Iva pryč ode mě. Rozhlíží se a nachází – moji mámu.

Ty dvě se umějí najít! Jsem překvapená tím, jak se máma k Martině hodí. Já jim nescházím.

Natahuji k Ivovi ruku. Udivuje mě, že moje ruka usedá na jiné místo – na mou hlavu. Zamotává se do sítky, která je přes ni natažená, jako bývá natažená na kouli srolované uzené šunky nachystané k Velikonocům.

I Ivo sleduje očima tu velikonoční podívanou. Pak ji vysvobozuje od mých prstů. Silně je svírá svými. A usmívá se. Vypráví.

...zní to opravdu jako Velikonoce sestupující k nám, ohlašující se svým zmrtvýchvstáním...

Můj přítel vstane, jak mu náleží. Nepřináleží mu ale stoupnout si vedle Martiny, která drahého kamaráda odvádí, což je špatné.

Ona špatnost svírá můj nemilosrdný bok a stahuje mi záda. Rozkašlu se a hoře nesmírné bolesti a touhy zalévá vše kolem.

...ať je mu; všemu – konec.

Když se probouzím, stojí u mé postele ta bílá cizinka.

Moje máma ji nejspíš umluvila, aby dělala, že mě zná. ...abych snesla děsivou skutečnost, kterou na mě nastražila, když mě sem unesla. Přesvědčila bílou paní. Zařídila, aby mi namontovali video, které mě ukolébá, a já se nezmůžu na žádnou akci. Postarala se o to, aby promítali moji relaci, ba přemluvila k návštěvě i Martinu s Ivem. Nejspíš stačilo přemluvit Martinu, která pak zmáčkla Iva. ...přes házení nožičkama.

Přesto je pro mě záhadou, jak je máma ke mně přepravila. A ode mě?

Nevím, mám to všechno zpřeházené. Jsem natolik popletená, že jsem se nedokázala přeptat Iva ani na můj únos a vyžádat si Michala – ať si mě vyzvedne. ...i děti. A odveze nás domů.

Ale jak znám Iva, nepochybuji, že se ještě vrátí. Pak mu všechno povím!

Ačkoliv – byl tu vůbec, když mě nechal na tomto místě? Promenáda bílých stínů kolem, kapačky i zařízení, které mě obklopuje, to vše napovídá, že nejsem ve florentském paláci máminy přítelkyně. Nenalézám se taky v žádném sklepě nebo v kůlně, jak se při únosech stává. Jsem v nemocnici; nebude to tedy úplně špatné místo.

Naslouchám usměvavým rtům pod upjatýma očima... Paní zarytě krouží dlaní přes obrázek, na němž všechno znám: obývací, v němž je shromážděna rodina. Část z ní sedí u stolu... Rozeznávám stůl – stôl – ein Tisch – a desk, na kterém je prostřený bílý ubrus – obrus – a tablecloth. U stolu sedí táta – otec – der Vater – the father a hraje si se synem – so synom – mit dem Sohn – with son kostky – kocky – die Würfel – dice, blocks... Všechno vím, co jsem se kdy naučila...

Povídám. Neřádím se na obrázek, znám ho nazpaměť; stačilo mi kouknout se jedním okem. Máma ví, že jsem zrakový typ. Popisuji obrázek a slyším: „...Tepotera leta polika tepo vontepou, atedy setola, tepotera tepa, tepa...“

Ustrnu, když si uvědomím, že infuze, které do mě lijí, mi způsobují nejen zmatek a halucinace, ale jejich působením patrně špatně slyším. To proto do mých uší z mého vlastního hlasu vtéká proud divného, nesrozumitelného patlání.

Zaposlouchávám se. Odněkud zpovzdálí, za plentou krátce znějí kovové nárazy něčeho jako příborů. Napnu uši. Myslí soustředěně provázím šoupání kroků o gumovou podlahu, přes otevřené okno ke mně doléhá vrčení autobusu.

Vydechnu si. Zním všechny ty zvuky, slyším je naprosto správně. Rychle o nich povídám matce: „Tepotera leta polika tepo...“

Sevřu její dlaň a pracně hledám – a nalézám svoje ucho. Sunu si ruku na druhou stranu obličeje. Chytnu i to: mám je v pořádku! „Ao,“ kývne máma hlavou.

To se mi ulevilo! S vlnou výdechu se rozvyprávím o tom, jak jsem se už bála, že jsem nedej bože ohluchla. Něco takového si nemůžu dovolit. Okamžitě bych přišla o moderování vlastního pořadu, o který stálo množství herců, novinářů a všelijakých celebrit.

Moje matka se nepřestává usmívat tím svým podbízivým

způsobem, a moje mysl přemítá o tom, co proudí z mých rtů:
„Tepotera leta leta polika tepo tera lepa.“

Odmličím se.

Máma s úsměvem kyne na souhlas.

Nechápu, jak se jí může zamlouvat to, co do prostoru seje moje pusa. Nesouhlasila přece s tolika moudrými věcmi, které jsem se jí pokoušela objasnit...

Napadá mě, jestli dobře slyší ona?

Anebo si myslí, že jsem po těch jejích kapačkách – zhloupla? ...a souhlasí se vším, hlavně když mi nebude pomoci a budu v jejích rukou?

Natahuji se opět k obrázku paní u mé postele. Ukazováček – můj pohublý a pobledlý prst usedá doprostřed obýváku na plakátu. Kroužím jím na ploše a vysvětluju, že v křesle sedí stařenka a plete modrou šálu. Šálu – šál – ... – a shawl, a slyším: „Tetu, tepo tera.“

Upínám oči k paní a pokouším se vyjádřit, že nic z toho, co se nese kolem, přece neříkám. Vypravuji o šále, jen a jen o šále; to kapačky tisknou do mých úst nesmyslnou motanicí.

Zkoumám mámin obličej, zda v něm naleznu jakýkoliv náznak toho, že mému sdělení rozuměla.

Svírám v prstech své rty a dožaduju se toho, ať mi poví, zda slyšela z mých úst to samé, co já.

Ale máma se klidně usmívá.

Pouze já se děším, až z toho málem šílím. ...jak mi ty dvě nerozumí. Jak mi není možné rozumět.

Pozoruji mámu. Nemohu uvěřit tomu, že má radost, že dosáhla svého a já že se smírím se vším, neboť jsem snad – zešílela...?

Kdo, když ne ona, by měl chtít, abych nebyla zbavena zdravého rozumu?!

Michal! Nebo Ivo, který tady pobyl a odešel – což by zcela jistě neudělal, kdybych na tom byla tak špatně... Kdyby tady byl, třeba bychom oba dva najednou zazpívali svou oblíbenou píseň...

Ta představa mě osvítí. Chytnu mámu za ruku a radostí bez sebe spustím básničku, která mě ve sbírce v její knihovně natolik okouzila, že jsem za její přednes kdysi dostala cenu.

Kolem té události nadělala máma v naší vesnici veliké pozdvižení. Zahrnovala mě hřejivými verši a smála se, že Seiferta budu umět recitovat snad i o půlnoci.

Půlnoc pravda není, ale jako bez dechu spouštím:

„...Viktorka přišla oděna,
jako by už už vcházel ženich...“

Máma mě klidně pozoruje. Vypadá, že jí je naprosto jedno, že k ní hovořím klenoty jejího oblíbeného básníka, že je jí dokonce jedno, že jsem i já jako Viktorka...

Nebo se pletu...? Viktorka na tom byla uboze, „...bývala vždy bledá, oči jí svítily jako dva uhly, černé vlasy měla vždy rozčuchané, nikdy neměla pěkné šaty a nikdy nepromluvila.“

Máma si tedy opravdu myslí, že... že jsem na tom stejně, jako ona bláznivá v *Babičce*?

„U paty lesa byl veliký dub, tam stávala Viktorka celé hodiny, upřeně dívajíc se dolů k splavu. Za soumraku sešla až k samému splavu, sedla na omšný pařez, dívala se do vody a zpívala až dlouho, dlouho do noci.“

„Ale babičko, ptaly se děti babičky, pročpak nemá Viktorka nikdy pěkné šaty, ani v neděli? A pročpak nikdy nemluví?“

„Když je bláznivá!“

„A jak je to, babičko, když je někdo bláznivý?“ ptaly se děti.

„Inu, když nemá člověk dobrý rozum.“

„A co dělá, když nemá dobrý rozum?“

„Kupříkladu, Viktorka na nikoho nemluví...““

Já ale mluvím! Snažím se ze všech sil upozornit, že Viktorka zešílela kvůli svému milému.

...*Viktorka přišla oděna,
jako by už už vcházel ženich,
Viktorka... Viktorka... Vik...*

volám, usilujíc o pochopení. Nejsem s to rozumět, že moje vlastní matka nechává na mně, abych všechno sdělovala, a nevyjde mi vstříc ani kousíček, jímž by bránila tomu, aby se mou pusou hrnulo bláznivé patlání a povalilo mě takové strašlivé vyčerpání, pod nímž moje hlava klesá na polštář. Na něj se pokládá ruka, kterou se můžu krýt a zoufale lkát, proč mi nerozumí alespoň teď... Když mi nerozuměla celý život!

Teď mi rozumět musí. ...jak tu ležím v divné košili – jako pro nemluvně.

Což připomíná narození.

...bezmoci.

Bezmoc mě chňapla a uvěznila svým trůnem. Týravým, v němž nelze víc než jenom skučet bolestí.